

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
Capitolul I. Introducere în dreptul financiar	1
Secțiunea 1. Definiția dreptului financiar.....	1
Secțiunea a 2-a. Locul și importanța dreptului financiar în cadrul dreptului public.....	1
Secțiunea a 3-a. Relația dintre dreptul financiar și dreptul fiscal.....	2
Secțiunea a 4-a. Principiile dreptului financiar	2
Secțiunea a 5-a. Izvoarele dreptului financiar.....	4
Secțiunea a 6-a. Normele dreptului financiar.....	5
Secțiunea a 7-a. Raporturile de drept financiar	6
Secțiunea a 8-a. Mecanismul economico-financiar.....	8
Secțiunea a 9-a. Acumularea de capital.....	10
Secțiunea a 10-a. Banul public.....	11
Capitolul II. Finanțele publice și moneda.....	13
Secțiunea 1. Finanțele publice – categorie economico-juridică.....	13
§1. Noțiunea de finanțe publice	13
1.1. Teorii conturate în literatura de specialitate privind finanțele publice	14
1.1.1. Finanțele publice clasice	15
1.1.2. Finanțele publice moderne.....	15
1.1.3. Finanțele publice contemporane	16
1.2. Finanțele publice ca știință și disciplină juridică.....	16
§2. Conținutul economic, trăsăturile și funcțiile finanțelor publice.....	17
2.1. Conținutul economic al finanțelor publice.....	17
2.2. Trăsăturile finanțelor publice.....	18
2.3. Funcțiile finanțelor publice.....	19
2.3.1. Funcția de repartitie	19
2.3.2. Funcția de control.....	20
§3. Structura finanțelor publice	20
Secțiunea a 2-a. Repere istorice ale finanțelor publice românești.....	21
§1. Aspecte generale.....	21
1.1. Sursele de venituri ale statului.....	22
1.2. Organele fiscale și administrarea veniturilor statului	22
1.3. Regulamentele Organice.....	23
§2. Finanțele publice de la Unirea Principatelor până la Primul Război Mondial	24
2.1. Sistemul fiscal	24
2.2. Organizarea bugetară.....	24
2.3. Curtea de Conturi.....	25

§3. Finanțele publice între cele două războaie mondiale și în epoca contemporană	25
3.1. Sistemul fiscal	25
3.2. Procedura bugetară	26
Secțiunea a 3-a. Moneda și instrumentele monetare	26
§1. Moneda și funcțiile ei	26
1.1. Noțiuni	26
1.2. Funcțiile monedei	27
1.3. Relația bani – monedă	28
§2. Principalele ipoteze asupra momentului apariției monedei	29
2.1. Ipoteza economică	29
2.2. Ipoteza apariției monedei ca etalon de valoare	30
2.3. Ipoteza religioasă	31
2.4. Ipoteza socială	32
2.5. Ipoteza patrimonială	33
§3. Geneza social-economică a monedei	34
§4. Categoriile de monede existente în circulația monetară	38
4.1. Principalele categorii de monede	38
4.2. Monede internaționale – DST și ECU	40
§5. Crearea sistemului bănesc al leului	43
5.1. Repere de istorie monetară anterioară apariției monedei naționale	43
5.1.1. Antichitatea	43
5.1.2. Bănăriile statelor feudale românești	45
5.1.3. Ocrotirea juridică a monedei în legiurile românești	47
5.2. Necesitatea social-economică și istorică a monedei naționale	48
5.3. Legea pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale	49
5.4. Evoluția unității monetare a leului	50
§6. Noțiunea și formele circulației monetare	52
§7. Stabilitatea și echilibrul monetar	53
7.1. Puterea de cumpărare a banilor	53
7.2. Stabilitatea monetară	54
7.3. Devalorizarea monetară	56
§8. Inflația monetară	57
8.1. Noțiunea de inflație monetară	57
8.2. Formele de manifestare a inflației	58

Capitolul III. Organele statului cu atribuții și răspunderi în domeniul finanțelor publice..... 61

Capitolul IV. Conceptul de sistem bugetar..... 70	70
Secțiunea 1. Noțiuni introductive	70
Secțiunea a 2-a. Apariția și dezvoltarea bugetului statului român	71
Secțiunea a 3-a. Definiția și importanța sistemului bugetar	75
Secțiunea a 4-a. Natura juridică a sistemului bugetar	78
Secțiunea a 5-a. Conținutul sistemului bugetar	79
§1. Veniturile publice	79

§2. Cheltuielile publice.....	81
Secțiunea a 6-a. Părțile sistemului bugetar.....	84
Secțiunea a 7-a. Sistemul bugetar al Uniunii Europene	86
Secțiunea a 8-a. Politica de coeziune a Uniunii Europene 2014-2020	88
Capitolul V. Activitatea bugetară a statului român. Procedura bugetară	91
Secțiunea 1. Noțiunea de procedură bugetară	91
Secțiunea a 2-a. Principiile procedurii bugetare.....	91
§1. Universalitatea bugetară	92
§2. Echilibrarea bugetului.....	93
§3. Specializarea bugetară	93
§4. Realitatea bugetară.....	94
§5. Unitatea bugetară	94
§6. Neafectarea veniturilor bugetare.....	95
§7. Anualitatea bugetară	95
§8. Unitatea monetară.....	97
§9. Publicitatea bugetului	97
Secțiunea a 3-a. Elaborarea proiectului sistemului bugetar.....	97
§1. Elaborarea proiectului bugetului de stat	98
§2. Elaborarea proiectului bugetului asigurărilor sociale de stat	99
§3. Elaborarea proiectelor bugetelor locale	100
3.1. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor bugetare între organele centrale și locale de stat.....	101
3.2. Factorii care contribuie la creșterea cheltuielilor finanțate din bugetele unităților locale	101
3.3. Modificări în structura veniturilor bugetelor locale.....	101
3.4. Particularități ale întocmirii, aprobării și executării bugetelor locale	102
3.5. Reglementarea actuală a elaborării bugetelor locale în România	103
Secțiunea a 4-a. Aprobarea sistemului bugetar	105
§1. Aprobarea bugetului de stat	105
§2. Aprobarea bugetului asigurărilor sociale de stat.....	106
§3. Aprobarea bugetelor locale.....	106
§4. Cuprinsul legilor bugetare anuale	106
Secțiunea a 5-a. Execuția bugetelor	107
§1. Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor	107
§2. Execuția de casă bugetară	108
§3. Procedura realizării veniturilor bugetare	109
§4. Procedura efectuării cheltuielilor bugetare	111
Secțiunea a 6-a. Modificarea destinației creditelor bugetare.....	114
§1. Virările de credite bugetare	115
§2. Transferarea creditelor bugetare	116
§3. Suplimentarea creditelor bugetare	116
§4. Anticiparea creditelor bugetare.....	117
§5. Blocarea creditelor bugetare	117
§6. Anularea creditelor bugetare.....	118

Secțiunea a 7-a. Procedura încheierii execuției bugetare	118
§1. Elaborarea și aprobarea contului general anual de execuție	118
Secțiunea a 8-a. Controlul execuției bugetare	120
Capitolul VI. Veniturile publice	122
Secțiunea 1. Introducere	122
Secțiunea a 2-a. Veniturile ordinare	122
§1. Impozitele	122
§2. Taxele	124
§3. Principalele impozite datorate bugetului de stat	125
3.1. Impozitul pe venit	126
3.1.1. Cotele de impozitare	130
3.2. Taxa pe valoarea adăugată	130
3.3. Accizele	130
3.4. Taxele vamale	131
§4. Principalele impozite și taxe datorate bugetelor locale	131
§5. Contribuțiile sociale	135
5.1. Contribuția de asigurări sociale	135
5.2. Contribuția de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	138
§6. Contribuțiile la fondurile speciale extrabugetare	139
6.1. Contribuția la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate	139
6.2. Contribuții la bugetul asigurărilor de șomaj	140
Secțiunea a 3-a. Veniturile extraordinare	141
§1. Împrumuturi acordate din disponibilitățile Trezoreriei Statului	141
§2. Împrumuturi temporare în condițiile art. 69 din Legea nr. 500/2002 și art. 72 din Legea nr. 273/2006	143
§3. Datoria publică	144
§4. Datoria publică guvernamentală	144
4.1. Împrumuturile de stat	144
4.2. Titlurile de stat	195
4.3. Garanțiile guvernamentale	197
4.4. Administrarea datoriei publice guvernamentale	202
§5. Datoria publică locală	205
5.1. Introducere	205
5.2. Împrumuturile publice locale și împrumuturile garantate de autoritățile administrației publice locale	205
Capitolul VII. Sistemul cheltuielilor publice	211
Secțiunea 1. Noțiunea, rolul și clasificarea cheltuielilor publice	211
§1. Noțiunea de cheltuieli publice	211
§2. Rolul cheltuielilor publice	212
§3. Clasificarea cheltuielilor publice	213
Secțiunea a 2-a. Structura cheltuielilor publice	215
§1. Cheltuieli publice în domeniul social	216

1.1. Cheltuieli publice pentru învățământ. Investiția în „capital uman” ...	217
1.2. Cheltuieli publice pentru sănătate.....	219
1.3. Cheltuielile publice pentru asigurările sociale.....	223
§2. Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare	233
§3. Cheltuieli militare	238
§4. Cheltuielile bugetare pentru funcționarea aparatului de stat.....	242
§5. Cheltuieli publice pentru acțiuni economice.....	243
5.1. Cheltuieli bugetare pentru funcționarea sectorului de stat.....	244
Secțiunea a 3-a. Achizițiile publice.....	244
§1. Reglementarea aplicabilă.....	245
§2. Achizițiile publice.....	246
§3. Definiția contractului de achiziție publică	247
§4. Tipuri de contracte de achiziție publică.....	247
§5. Autorități contractante	248
§6. Domeniu de aplicare. Excepții.....	249
§7. Proceduri de atribuire a contractului de achiziție publică.....	250
7.1. Licitația deschisă	250
7.2. Licitația restrânsă.....	252
7.3. Negocierea competitivă	252
7.4. Dialogul competitiv	253
7.5. Parteneriatul pentru inovare.....	254
7.6. Negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare	255
7.7. Concursul de soluții	255
7.8. Procedura de atribuire aplicabilă în cazul serviciilor sociale și al altor servicii specifice	256
7.9. Procedura simplificată	256
7.10. Achiziția directă.....	257
§8. Estimarea valorii contractului de achiziție publică	258
§9. Împărțirea pe loturi	258
§10. Reguli generale de participare	258
10.1. Impedimente la participare și cazuri de excludere.....	259
10.2. Limitarea participării	260
10.3. Reguli de evitare a conflictului de interese.....	261
§11. Documentația de atribuire a contractului de achiziție publică.....	261
§12. Reguli de publicitate	262
§13. Comunicarea și transmiterea datelor în cadrul procedurilor de atribuire	263
§14. Modalități specifice de atribuire a contractului de achiziție publică.....	263
14.1. Acordul-cadru	263
14.2. Sistemul de achiziție dinamic	264
14.3. Licitația electronică	264
§15. Elaborarea ofertei. Ofertele alternative.....	265
§16. Criterii de calificare a candidaților/ofertaților	265
§17. Criteriile de atribuire.....	266
§18. Finalizarea procedurii de atribuire.....	268
§19. Dosarul de achiziție publică și raportul procedurii	269

§20. Garanția de participare.....	269
§21. Garanția de bună execuție.....	270
§22. Subcontractarea contractului.....	271
§23. Modificarea contractului.....	271
§24. Cazuri speciale de încetare	272
§25. Remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor.....	272
§26. Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP).....	273
Capitolul VIII. Controlul financiar.....	275
Secțiunea 1. Noțiunea, rolul, funcțiile și obiectul controlului financiar.....	275
Secțiunea a 2-a. Reglementarea și formele controlului financiar al execuției bugetare	277
Secțiunea a 3-a. Controlul financiar preventiv	279
§1. Controlul financiar preventiv propriu	282
1.1. Organizarea controlului financiar preventiv propriu	282
1.2. Persoanele care exercită controlul financiar preventiv	282
1.3. Exercițarea controlului financiar preventiv propriu.....	285
1.3.1. Procedura de control	285
1.3.2. Refuzul de viză	286
§2. Controlul financiar preventiv delegat	287
2.1. Organizarea controlului financiar preventiv delegat.....	287
2.2. Persoanele care exercită controlul financiar preventiv delegat.....	287
2.3. Exercițarea controlului financiar preventiv delegat.....	288
2.3.1. Refuzul de viză al controlorului delegat	290
2.3.2. Efectuarea operațiunilor refuzate la viză de către controlul financiar preventiv propriu sau de către controlul financiar preventiv delegat.....	290
§3. Raportul național anual privind controlul preventiv	291
Secțiunea a 4-a. Controlul intern.....	292
Secțiunea a 5-a. Auditul public intern	295
§1. Definiție	295
§2. Tipuri de audit	295
§3. Sfera auditului public intern	295
§4. Obiectivele auditului public intern	295
§5. Organizarea auditului public intern în România.....	296
5.1. Comitetul pentru Audit Public Intern (CAPI).....	296
5.2. Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern (UCAAPI)	297
5.3. Compartimentele de audit public intern din entitățile publice.....	298
5.3.1. Organizarea și conducerea compartimentului de audit public intern	298
5.3.2. Obiectivele compartimentului de audit public intern.....	298
5.3.3. Atribuțiile compartimentului de audit public intern.....	299
5.3.4. Auditorii interni	300
5.4. Desfășurarea auditului public intern.....	302
Secțiunea a 6-a. Curtea de Conturi.....	304
§1. Organizarea și funcționarea Curții de Conturi. Considerații generale	304
1.1. Principii de funcționare	306

1.2. Funcțiile Curții de Conturi	306
1.3. Numirea și statutul personalului	307
1.4. Structura Curții de Conturi și atribuțiile membrilor acesteia	309
1.5. Abateri și sancțiuni	314
§2. Atribuțiile de control ale Curții de Conturi. Considerații generale	315
2.1. Controlul financiar ulterior	317
2.2. Activitatea Curții	320
§3. Atribuțiile jurisdicționale ale Curții de Conturi	321
§4. Atribuții de raportare și avizare ale Curții de Conturi	322
4.1. Rapoartele Curții de Conturi.....	322
4.2. Atribuții de avizare ale Curții de Conturi	324
4.3. Alte competențe ale Curții de Conturi	324
Secțiunea a 7-a. Curtea de Conturi Europeană.....	325

Capitolul IX. Răspunderea juridică în domeniul financiar 328

Secțiunea 1. Răspunderea juridică – parte integrantă a răspunderii sociale	328
Secțiunea a 2-a. Noțiunea răspunderii juridice	329
Secțiunea a 3-a. Funcțiile răspunderii juridice	331
Secțiunea a 4-a. Răspunderea penală	331
§1. Infracțiuni în materia finanțelor publice	331
1.1. Infracțiuni săvârșite în legătură cu modul de efectuare a cheltuielilor publice	331
1.2. Infracțiuni săvârșite în legătură cu datoria publică locală	332
1.3. Infracțiuni care pot fi săvârșite de persoane având ca atribuții de serviciu gestiunea patrimoniului public sau cheltuiea banului public	332
1.3.1. Abuzul de încredere	332
1.3.2. Gestiunea frauduloasă.....	332
1.3.3. Delapidarea	332
1.3.4. Deturnarea de fonduri	333
§2. Infracțiuni în materia asigurărilor sociale	333
Secțiunea a 5-a. Răspunderea contravențională	334
§1. Contravenții în materia finanțelor publice	334
1.1. Contravenții săvârșite în legătură cu modul de efectuare a cheltuielilor publice	334
1.2. Contravenții săvârșite în legătură cu realizarea sau administrarea veniturilor publice și patrimoniului statului sau unităților administrativ-teritoriale	336
1.3. Contravenții săvârșite în legătură cu datoria publică.....	336
§2. Contravenții în materia raporturilor juridice de trezorerie.....	336
§3. Contravenții în materie contabilă.....	337
§4. Contravenții în materia asigurărilor sociale.....	338

Capitolul X. Moneda unică europeană 341

Secțiunea 1. Etapele constituirii și funcționării Uniunii Europene	341
§1. Scurt istoric al Uniunii Economice și Monetare	341

§2. Uniunea Europeană – formă avansată de integrare economică europeană.....	347
Secțiunea a 2-a. Premisele adoptării monedei unice europene în lumina Tratatului de la Maastricht.....	355
§1. Geneza și elementele de bază ale Tratatului	355
§2. Uniunea Economică și Monetară.....	358
§3. Principalele elemente ale Uniunii Economice și Monetare	360
3.1. Autoritatea monetară unică.....	360
3.2. Moneda comună	361
3.3. Finanțe publice sănătoase și disciplină bugetară strictă.....	361
3.4. Criteriile monetare de convergență.....	363
3.4.1. Rata inflației.....	363
3.4.2. Dobânda pe termen lung	364
3.4.3. Rata de schimb.....	364
3.5. Criteriile bugetare de convergență.....	365
3.5.1. Deficite și datorie.....	365
3.5.2. Fără „dominație” („drept seniorial”).....	366
3.6. Critica criteriilor de convergență	366
3.6.1. Criterii monetare.....	366
3.6.2. Criterii bugetare	367
Secțiunea a 3-a. Euro – moneda unică europeană	370
§1. Conceptul și semnificația monedei euro	370
§2. Principalele avantaje economice ale monedei unice europene	375
2.1. Obiectivele economice ale monedei unice europene	378
§3. Costurile și riscurile introducerii monedei unice	381
§4. Sistemul European al Băncilor Centrale – (SEBC) baza politicii monetare a UE	387
4.1. Obiectivele și sarcinile Sistemului European al Băncilor Centrale. Organizarea Sistemului European al Băncilor Centrale	387
4.2. Banca Centrală Europeană (BCE)	388
4.2.1. Consiliul Guvernatorilor.....	388
4.2.2. Comitetul director.....	388
4.2.3. Funcții monetare și operațiuni desfășurate de Banca Centrală Europeană.....	389
Secțiunea a 4-a. Efectele monedei unice europene asupra economiei mondiale.....	393
§1. Factorii specifici care determină puterea economică și politică a monedei unice, euro	393
§2. Factorii specifici care determină stabilitatea monedei unice (euro).....	398
§3. Perspectivele Eurozonei într-o economie mondială.....	403
Bibliografie selectivă.....	407
Index alfabetic.....	411